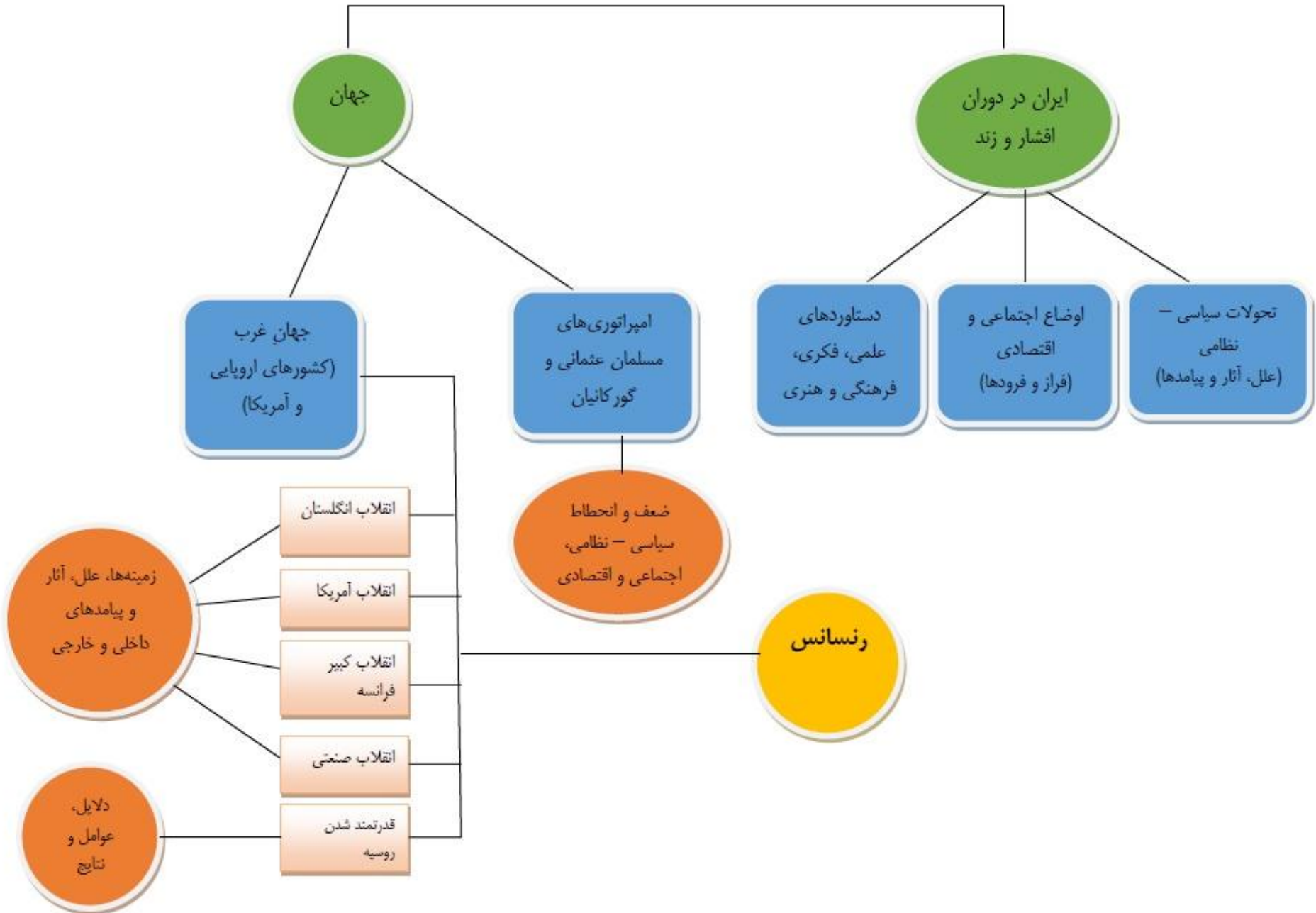

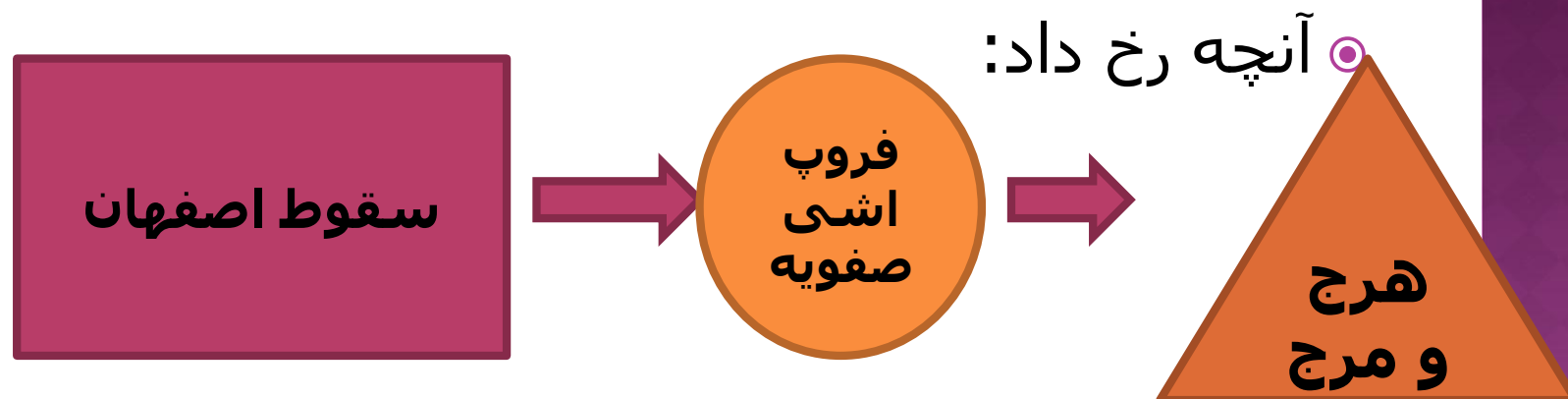
درس ۲ کتاب پایه ۱۲ ایران و جهان در آستانه دوره معاصر قسمت اول

تهیه و تنظیم : معماری
گروه تاریخ استان مرکزی

شبکه مفاهیم درس ۲ (ایران و جهان در آستانه دوره معاصر)

ایران از نادر شاه افشار تا آقا محمدخان قاجار

عدم آشنایی افغانها برای اداره امور کشور و ناتوانی در تسلط بر قلمرو صفوی باعث هرج و مرج شد
روسیه و عثمانی از شمال و غرب مناطقی از ایران را تحت سلطه قرار دادند.

بحث و گفت و گو ۱: علل نقش مهم ایلات و عشایر در تاریخ ایران اسلامی پس از صفویه چه بود؟

- تاسیس حکومت افشاریه
- ایل افشار که بودند؟
- نادر چگونه به عرصه ی سیاسی ایران وارد شد؟
- نادر برای مقابله با بیگانگان چه کرد؟

نقشه لشکرکشی های نادرشاه

نادر چگونه به پادشاهی ایران رسید؟

- شروط نادر برای پذیرفتن پادشاهی:
 - ۱- موروثی بودن حکومت در خانواده ی وی
 - ۲- حمایت نکردن روسای ایلات از بازماندگان صفویه
 - ۳- حل اختلافات مذهبی با عثمانی
- نادر برای حل اختلافات مذهبی با عثمانی از روشهای مصالحه، مذاکره و جنگ استفاده کرد اما این اختلافات رفع نشد.

سرانجام نادر

○ حفظ ایران از یورش همسایگان

اقدامات مثبت نادر

ایجاد ثبات سیاسی
بعد از دوره هرج و مرج

علل ناکامی نادر در تثبیت حکومت افشاریه

- ◉ بدگمانی وی به نزدیکان و بزرگان
- ◉ کشور و برخورد خشن با آنان

اشتغال پیوسته او به
جنگ

مالیات های
اضافی از مردم
برای تامین هزینه
جنگ

افشاریان پس از نادر

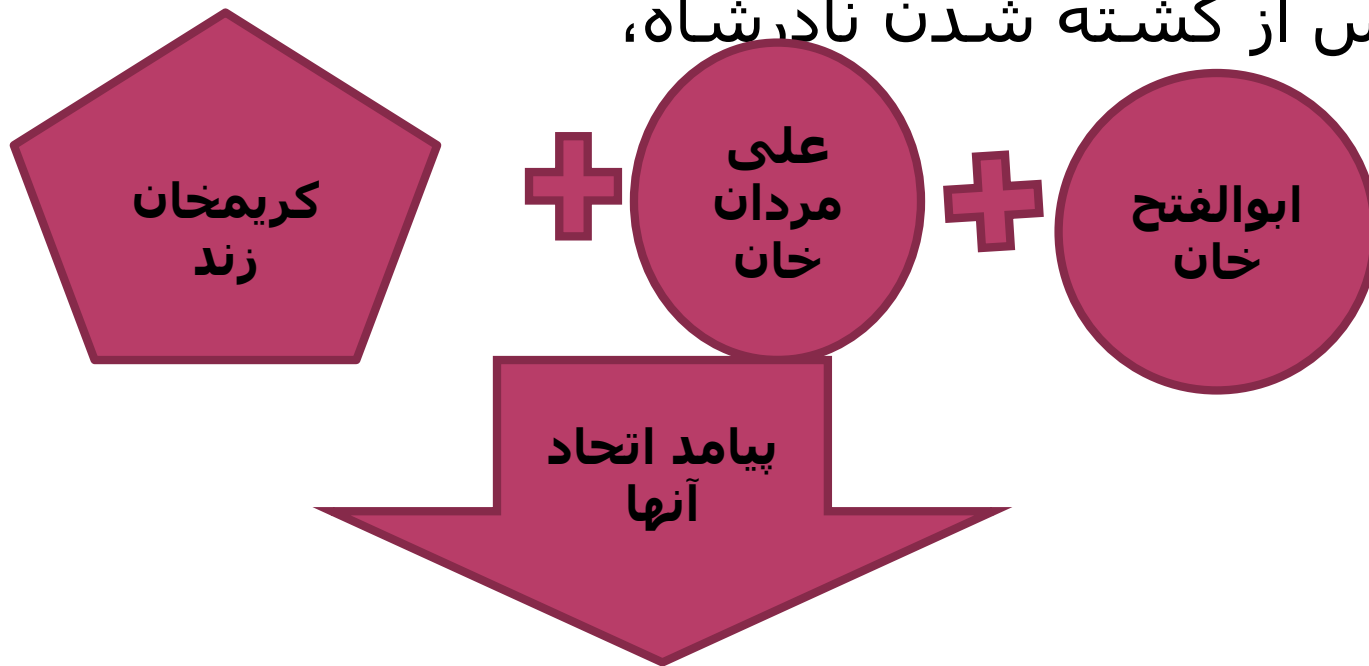
○ رقابت بر سر جانشینی نادر

○ برادرزادگان نادر : عادلشاه و ابراهیم شاه

○ شاهرخ نوۀ نادرشاه افشار

به قدرت رسیدن زندیان

پس از کشته شدن نادرشاه،

شکست محمد حسن خان قاجار و کشته شدن وی

کریمخان با حذف متحدان به قدرت رسید

- ایران پس از کریمخان
- مرگ کریمخان

طی ۱۵ سال ، ۷ نفر از خاندان زند به حکومت رسیدند. نتیجه این درگیری ها فروپاشی سیاسی، اقتصادی و آسیب دیدن توان نظامی و اداری کشور بود.

کریمخان از پذیرش لقب شاهی خودداری کرد.

خصوصیت های اخلاقی وی ، ساده زیستی ، همدردی با مردم و رفتار مناسب با اقلیتهای مذهبی باعث شد نام و نشانی نیک از وی بماند

روابط خارجی ایران در دورهٔ افشاریه و زندیه

- ◉ نتیجهٔ درگیری های دوران افشاریه و زندیه : بی ثباتی سیاسی است به دنبال آن مناسبات سیاسی و اقتصادی کاهش یافت.
- ◉ مهمترین مسائل سیاست خارجی در رابطه با روسیه و عثمانی است.

روابط خارجی ایران در دورهٔ افشاریه و زند

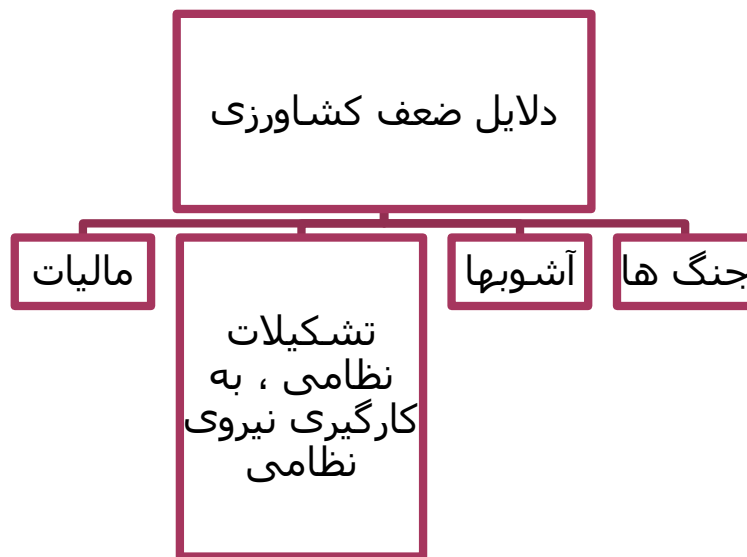
- ◉ با تلاشهای نادر سرانجام قرارداد صلحی میان ایران و عثمانی بسته شد.
- ◉ در دورهٔ نادر، وی برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفت و در صدد برآمد از دانش آنان در زمینهٔ تاسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند. به همین دلیل جان التون انگلیسی را استخدام کرد.
- ◉ کریمخان با فرانسوی‌ها و انگلیسی‌ها برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند اما به توافق نرسیدند.

نظام اداری و سیاسی

- نظام سیاسی به دلیل تفکر نظامیگری، بی ثباتی سیاسی و کوتاه بودن دوران استقرار سلسله ها قدرت نداشت.
- حکومت نادر مبتنی بر استبداد مطلق شاه و تمرکز بر امور نظامی و ارتش بود و سیستم اداری قدرتی نداشت. مشاوران وی دوستانش بودند.
- نمونه ای از بی توجهی وی در انتخاب پایتخت مشخص است.
- دوره زندگی مانند دوره صفویه کشور اداره می شد.

اقتصاد، تجارت و کشاورزی

- ◉ در دوره کریمخان اقداماتی برای بهبود کشاورزی و بازرگانی صورت گرفت.
- ◉ شهرهای شیراز و بوشهر مراکز تجاری شدند.
- ◉ آرامش، کاهش مالیات ثبات نسبی سیاسی، دربار کم تجمل و تلاش کریمخان برای تثبیت قیمت کالا از عوامل موثر در رونق اقتصادی بود.

علم و ادبیات و آموزش

- بی رونق شدن علم و آموزش
- در پی سقوط صفویه ، مدارس و حوزه های علمیه اصفهان تعطیل شدند . تعداد زیادی از علما و طلبه ها به عتبات مهاجرت کردند.
- در دوره کرمیخان زند و در پی آرامش نسبی گروهی از این افراد به ایران بازگشتند.
- شعر و ادب گسترش یافت و نهضت بازگشت ادبی به وجود آمد.

هنر و معماری

- ◉ به علت آشنفگی سیاسی و اجتماعی پس از صفویه ، امکان رشد هنر و معماری وجود نداشت.
- ◉ ورود هنرمندان هندی باعث تلفیق هنر ایران و هند شد.
- ◉ مدارای کریمخان زند با هنرمندان موجب رونق معماری و هنر شد.
- ◉ کاخ خورشید در کلات نادری از آثار معماری دوره نادر است.

آثار معماری دوره کریمخان زند

- مسجد و حمام وکیل، ارگ کریمخان زند.
- بازسازی بناهای مقبره حافظ، سعدی و باغ دلگشا
- کلاه فرنگی که بنای کوچک و تزیینی وسط باغ برای خوشگذرانی بود.

نقاشی و نگارگری عصر کریمخان زند

- هنر نقاشی و نگارگری دوره کریمخان در مطابقت با مکاتب اروپایی بود.
- مکتب نقاشی شیراز که از دوره مغول ایجاد شده بود در دوره زند به اوج رسید.
- نقاشان معروف:
- محمدصادق
- اشرف و میرزا بابا بودند.